



## صد و بیست و هشتمین جلسه گروه سلامت اجتماعی فرهنگستان علوم پزشکی

سه‌شنبه ۱۴۰۳/۸/۱

### حاضرین در جلسه:

دکتر سید حسن امامی رضوی - دکتر حسین باهر - دکتر نرجس بختیار خلج - دکتر انوشیروان محسنی بندپی - دکتر محمد زکریا پزشکی - دکتر عباس پسندیده - دکتر ابوالقاسم پوررضا - دکتر نرگس تبریزی - دکتر سید محمدحسین جوادی - دکتر سیما امیرحسینی - دکتر علی رمضانخانی - دکتر مریم رهبری - دکتر محمد سبزی خوشنامی - دکتر علیرضا شریفی یزدی - دکتر مهرداد فرخی - دکتر فردین قریشی - دکتر محمدجواد کبیر - دکتر حبیب اله مسعودی فرید - دکتر سید امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی - دکتر شیوا مافی مرادی - دکتر عباسعلی ناصحی - دکتر فرهاد نصرتی‌نژاد -

### دستور جلسه:

- ارائه استاد محترم جناب آقای دکتر ناصحی با عنوان «اصلاحات اجتماعی از طریق مداخلات جامعه محور»

### خلاصه موضوع / موضوع ها در جلسه:

در این جلسه، اینکه چرا ایران با توجه به پیشینه تاریخی و پتانسیل اجتماعی و ثروت طبیعی، کشوری توسعه نیافته است، محور اساسی بحث گروه بود. در کنار این موضوع پرسش اساسی دیگر این بود که در این مساله مردم مقصرند یا دولت‌ها؟ و برای رفع این مشکل از کجا باید آغاز کنیم؟

### رئوس نتایج مذاکرات در جلسه:

میزان آسیب‌های اجتماعی، مشکلات اقتصادی و اجتماعی، چشمگیر و به سمت بحرانی شدن در حرکت اند. کسری بودجه، بی‌ثباتی سیاست‌ها، فساد گسترده حتی در رده وارت و معاونت قوه قضائیه، ناکارایی بالای دولت‌ها، بی‌توجهی دولت به تنوع قومی فرهنگی و اقلیمی در تصمیمات و برنامه ریزی‌ها، توه بیشتر به مراکز استانها و شهرهای بزرگ و... عملاً موجب شده است که دولت نتواند همه مشکلات را حل کند و مردم باید روند توسعه از پایین به بالا را، کلید بزنند. البته دولت می‌تواند با گسترش سازمانهای مردم‌نهاد، ضمن ساختار بخشی به روند توسعه، مشارکت‌های مردمی را تسهیل کند و به عنوان یک تسهیلگر در کنار مردم امور مربوط به توسعه محلی، منطقه‌ای و اجتماعی را نظارت و مدیریت کند.

مردم مشکلات خود را بهتر از کارشناسان دولتی تشخیص می‌دهند و تصمیماتی را که خود بگیرند بهتر به اجرا در می‌آورند. با این شیوه، سرمایه اجتماعی، وفاق اجتماعی، و توانمندسازی مردم شکل می‌گیرد و حرکت به سمت توسعه و پیشرفت آسانتر صورت می‌پذیرد.

## توصیه های مطرح شده برای پیگیری:

جذب سرمایه های ایرانیان خارج از کشور، کمک به توسعه حاشیه ها از طریق کاهش بی عدالتی و ارتقاء سلامت جسمی-روانی، و کاهش آسیب های اجتماعی با استفاده از:

خیرین، سمن ها، روحانیون و پیشوایان ادیان، مساجد و اماکن مقدسه، آستان قدس رضوی، و گروههای مرجع در جامعه، مانند پزشکان، معلمان، هنرمندان و ورزشکاران سرشناس، رسانه ها و مدارس و دیگر ظرفیت ها. مثال ها در این زمینه فراوان اند.

دولت ها خود در مواردی مانع توسعه اند. گاه فساد درونی دولت، پس زدن نیروهای کارآمد توسط دولت، باعث می شود که دولت به مانعی برای توسعه تبدیل شود، در حالیکه در فرایند توسعه، به Agent / عامل نیاز داریم که دولت هست و می تواند تقویت شهروندان را محور فعالیت ها و برنامه ای ناظر به توسعه قرار دهد.

توسعه اقتصادی اجتماعی اولیه، بعد از انقلاب صنعتی، بدون الگوی خاص بوده اما امروزه الگوهای مختلف توسعه، فاشیستی، کمونیستی، سرمایه داری، و... پیش روی جوامع توسعه نیافته قرار دارند و به نحوی شاید محدوده حرکت آنها محدود می کنند. رقابت هم امروزه بخشی از توسعه و شاید یکی از عناصر ذاتی آن باشد. در هر حال، توسعه حاصل غلبه نیروهای توسعه بر موانع آن بوده و در مناسبات قدرت معنی پیدا کرده است، لذا از نقش دولت و حکومت، حتی در توسعه از پایین به بالا هم نمی توان غافل بود. ما در کشورمان تقریباً همیشه از مشکل سیاسی، و مناسبات نامتوازن قدرت و عدم توزیع کارآمد آن رنج برده ایم هرچند در مقاطعی، مشکل اقتصادی و درآمدی نداشتیم.

یک مساله مهم دیگر در موضوع توسعه، خواست و اراده جامعه بین الملل برای توسعه کشورها بویژه بعد از جنگ جهانی دوم است. گاه نظام بین دول اجازه توسعه یک کشور یا حتی یک منطقه، خاورمیانه و بخش وسیعی از امریکای لاتین، را نمی دهند، لذا در اینجا یک مشکل دیگر، مشکل شناختی یا شناخت قواعد بازی در میدان توسعه، و احترام با این قواعد در کنار اراده به توسعه، خود را نشان می دهد.

## **سایر موارد مهم:**

- مداخلات باید دارای مکانیزم اقناعی باشند و موجب آسیب و ضرر و زیان به جامعه نشوند.
- در سیاستهای توسعه نباید اکثریت افراد سالم فراموش شوند و توسعه فقط بر اقلیت های آسیب دیده مثل معتادان متمرکز شود.
- از آشوب مدیریتی و اینکه همه دستگاهها همه کار بکنند باید پرهیز شود.
- تعارض منافع با بکار گیری نیروی انسانی نامناسب، تداوم نیابد.
- مشارکت مردم مطابق قانون اساسی حق مردم است. دولت و مردم باید برای تحقق این اصل، فعال شوند.
- جلب مشارکت مردم موجب کاهش بی عدالتی، حتی بی عدالتی ادراک شده، می شود.
- امروزه دولت های ما مشارکت مردم را فقط در حوزه تامین مالی خواهانند نه ر تصمیمگیری و برنامه ریزی و..
- در انتصابات مدیران، تعهد آنها برای جلب مشارکت مردم، به عنوان یک معیار لحاظ شود.
- در توسعه، تماشچی وجود ندارد، مشارکت مردم و دولت به عنوان بازیگر و کارگردان الزامی است.
- نیروی انسانی سالم و صالح و متخصص و توسعه یافته، شرط اساسی برای توسعه هست. در واقع به مدیران سنجیده و آموزش دیده در بستر توسعه نیاز وجود دارد.
- استفاده از گروه همتایان برای حل بعضی مشکلات کارایی بالایی دارد.

- حوزه سلامت از حوزه های پیشران در بحث مداخلات جامعه محور محسوب می شود.
- جایی که محله community قوی است دولت هم قوی است.